

Skötselplan för Åmma naturreservat

Olofströms kommun

Figur 1. Åmma naturreservats läge i Blekinge län. Grönmarkerade områden är länets naturreservat på land och blåmarkerade områden är naturreservat som sträcker sig ut i vattnet.

Titel: Skötselplan för Åmma naturreservat, Olofströms kommun

Utgiven av: Länsstyrelsen Blekinge

Planförfattare: Åke Widgren, Ulrika Widgren

Beställningsadress: Länsstyrelsen Blekinge

371 86 Karlskrona

Tfn: 010-2240000

blekinge@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/blekinge

Copyright: Länsstyrelsen Blekinge

Innehållet i detta dokument får gärna citeras eller refereras till, med uppgivande av källa.

Foto framsida:

Omslagsbild: Den gamla ängsladan vid platsen för Lång-Olas torp i väster. Foto: Cecilia Serrby 2025.

Innehållsförteckning

SKÖTSELPLAN FÖR ÅMMA NATURRESERVAT	1
1. SYFTET MED NATURRESERVATET	4
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	4
2.1 Administrativa data	6
2.2 Naturförhållanden	9
2.3 Historisk samt nuvarande mark- och vattenanvändning	13
2.4 Klimatpåverkan	16
2.5 Källförteckning	17
3. PLANERAD MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL	18
3.1 Generella riktlinjer	18
3.2 Indelning i skötselområden	20
3.3 Friluftsliv	34
3.4 Byggnader	35
4. UTMÄRKNING AV RESERVATSGRÄNS	36
5. BRÄNDER OCH BRANDBEKÄMPNING	36
5.1 Eftersläckning	37
5.2 Åtgärd efter brand	37
6. JAKT OCH FISKE	37
6.1 Jakt	37
6.2 Fiske	37
7. TILLSYN, DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	38
7.1 Tillsyn över föreskrifter	38
7.2 Uppföljning av bevarandemål	38
7.3 Dokumentation av skötselåtgärder	38
8. KOSTNADER OCH FINANSIERING	38
9. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER	39

KARTBILAGOR

Bilaga 1: Översigtskarta

Bilaga 2: Reservatets gränser, friluftsliv mm

Bilaga 3: Topografi, jordart

Bilaga 4: Markanvändning

Bilaga 5: Livsmiljötyper Natura 2000

Bilaga 6: Skötselområden

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med Åmma naturreservat är att:

- Bevara biologisk mångfald i Åmmas trädklädda betesmarker, öppna till halvöppna-gräsmarker, våtmarker och åmiljöer.
- Bevara, vidareutveckla, vårda och bitvis återställa värdefulla naturmiljöer, såsom trädklädd betesmark, öppna gräsmarker, mindre allmogeåker, våtmarker samt tillhörande del av Mörrumsåns åfåra. Områdets prioriterade naturmiljöer och Natura 2000-livsmiljötyper ska bevaras i gott tillstånd. Naturreservatet ska hysa strukturer, funktioner och livsmiljöer för prioriterade och andra skyddsvärda arter knutna till ovanstående naturmiljöer.
- Bevara värdefulla naturmiljöer i form av geologiskt intressanta formationer, med särskilt fokus på områdets isälvsavlagringar.
- Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet, samt erbjuda allmänheten möjligheter till ett rörligt friluftsliv i ett besöksvärt skogs- och ålandskap med stora skönhetsvärden samt rika natur- och kulturmiljöupplevelser.

Syftet ska uppnås genom att området sköts på ett sätt som gynnar dess naturvärden och lyfter fram karaktären av traditionellt brukad utmark med mosaiker av tätare och glesare träd- och buskskikt samt våtmarker. Den öppna och ädellövklädda inägomarken i anslutning till ån och runt ängsladorna väster om vägen och i kraftledningsgatorna sköts genom naturvårdsinriktad hävd. Den barrdominerade utmarksskogen utvecklas genom naturvårdsinriktat bete, naturvårdande skötselåtgärder samt påverkan från naturliga störningar. I den mån det kan påverkas inom ramen för naturreservatet ska områdets hydrologi vara så lik naturliga förhållanden som möjligt.

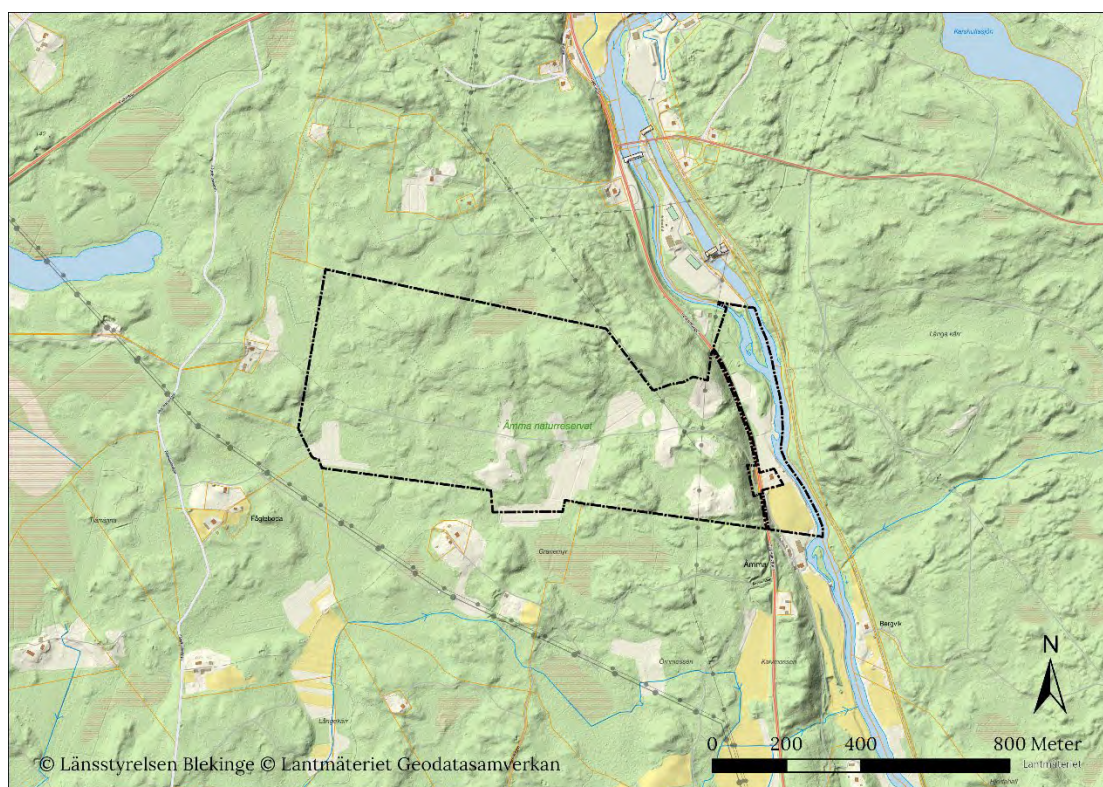
Riktade naturvårdande skötselåtgärder utförs vid behov och kan inkludera trädfällning, röjning, luckhuggning och utglesning för att skapa och bevara variation mellan glesare och tätare trädskikt i den betade utmarksskogen. Andra åtgärder är friställning av värdefulla träd, röjning av igenväxningsvegetation i öppna gräsmarker, vid kulturlämningar och friluftsanläggningar, hamling av träd, naturvårds- och brånebränning, veteranisering av träd, allmoge-åkerbruk samt insädd av åkerogräs. Invasiva främmande arter, liksom andra arter som kan hota områdets naturvärden, bekämpas vid behov på lämpligt sätt.

Syftet ska även uppnås genom att åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv i området samt för att informera besökare om områdets natur- och kulturmiljövärden. Naturvärdena är i huvudsak överordnande friluftslivsvärdena.

2. Beskrivning av området

Reservatet, som består av ett skifte på 61 hektar land och 1,5 hektar vatten, är beläget väster om Mörrumsån (se Skötselplanebilaga 1, Översiktskarta). Det ligger i den naturgeografiska regionen sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområden på nivåer mellan 105 och 140 meter över havet. Berggrunden i området utgörs av gnejs. En trädklädd getryggsås med grovt isälvsgrus ligger vid Mörrumsån i reservatets nordöstra del. Gårdsbyggnaderna, som inte ingår i reservatet, är belägna i nedre kanten av dalsidan och med odlad mark på isälvs-sediment ner mot Mörrumsån. I den norra delen av reservatet finns en åmad som tidigare brukats som slåtteräng. Den nordligaste delen av Mörrumsån omges av lövskog, och strax öster om gårdsbebyggelsen, intill ån, ligger en gammal smedja.

Den västra dalsidan utgörs av en brant sluttning där den granskog som fanns när reservatet bildades stormfällts och nu ersatts av uppväxande hassel och ädellövs-kog, med inslag av björk och rönn. Nivåskillnaden mellan dalbotten och den skogsklädda utmarken är 25 meter. En mindre markväg leder uppför dalsidan till inägor på moränjord och dikade torvmarker samt trädklädda utmarker. Lång-Olas torp, ett gammalt torpställe, ligger vid en inäga och är i övrigt omgivet av betade utmarksskogar. En ladugård med vägg av kallmurad natursten och en ålderdomlig ängslada är de enda byggnaderna som finns kvar. De trädklädda markerna mellan inägorna utgörs av ek, med inslag av hassel, vildapel och andra lövträd.

Figur 2. Naturreservatet är markerat med svart linje.

Utmarkerna består av en olikåldrig och till största delen betad barrskog med inslag av äldre gran och med spridda lövträd. På torrare delar är skogen ofta gles med inslag av tall och i fuktigare delar är skogen tät med en kraftig föryngring av gran. Fältskiktet är svagt utvecklat utom i gläntorna och består av betad blåbärsris, kruståtel och lingon. Knärot och grönpyröla förekommer i en mindre del av området. Marken är svagt kuperad och i en del svackor finns starrbevuxna kärr. Utmarken har med avbrott för år 1995, en lång kontinuitet som betesmark. Hävden av barrskogen återupptogs sommaren 1996. Tre större kraftledningsgator korsar området. Den västra kraftledningsgatan, där ledningen nu är raserad, kan ge en uppfattning av hur 1800-talets skoglösa utmarker kan ha sett ut. Ledningsgatorna utgör till stor del torr hed.

Utmarken i väster rymmer också öppna, hävdade gräsmarker och äldre odlingslyckor, där en hävdgynnad flora nu är på väg att utvecklas. På några ytor som aldrig har odlats växer en fin flora, till exempel slåttergubbe. Tre av dessa lyckor är tidigare mossodlingar som försumpats och nu domineras av vecketåg.

Flera rödlistade eller i övrigt naturvårdsintressanta arter förekommer inom naturreservatet. Området innehåller bland annat åtta rödlistade kärlväxter, däribland en av länets största förekomster av skogsorkidén knärot. Vidare förekommer två rödlistade svamparter samt flera signalarter av svamp, tre rödlistade fågelarter och en rödlistad insekt. Mörrumsån, i reservatets östra delar, hyser bland annat vandrande öring och lax. Både strömstare och forsärla häckar, eller har häckat, vid ån. Kunskapen om vilka växter, svampar och djur som finns i området är begränsad. Det är troligt att det finns fler rödlistade arter som ännu inte har upptäckts. Den del av Mörrumsån som ingår i reservatet hyser karaktäristiska vattenväxter som hårslinga och gräsnate, men också förekommer av de invasiva arterna vattenpest och smal vattenpest.

Naturreservatet innehåller inte mindre än 11 registrerade kulturhistoriska lämningar. I utmarken väster om länsväg 126, finns 6 olika husgrunder/torplämningar, en kallmurad förvaringsanläggning (jordkällare), rester av en linbastu samt ett fornlämningsliknande röse. I den gamla utmarken, väster om länsväg 126, finns närmare tre kilometer vandringsleder. Längs Mörrumsån i östra delen av reservatet finns så kallade rens-vallar som uppkommit vid flottledsrensning.

2.1 Administrativa data

Tabell 1. Administrativa data.

Objektnamn	Åmma
Objektnummer	10-02-067
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	2025-12-17
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen Blekinge
Natura 2000-objektkod	SE0410054 Åmma, SE0410128 Mörrumsån
Kommun	Olofström
Lägesbeskrivning	6,5 kilometer nordost om Kyrkhults kyrka
Centrumkoordinater	X: 478961 Y: 6250238 (SWEREF 99 TM)
Kartor	Kartbladsindex rutnät 5 km: 4E0f Fridafors
Totalareal (hektar)	63
Landareal (hektar)	61,5
Vattenareal (hektar)	1,5
Fastigheter	Åmma 1:36
Nyttjanderätter	Betesarrende, jaktarrende
Miljöövervakning/forskning	-
Livsmiljötyper	Areal (hektar)
Skogsmark	Totalt 44,3 hektar, varav:
Natura 2000	Trädklädd betesmark (9070), 40,3 hektar, varav:
	ädellöv 5,6 hektar
	barrskog 34,6 hektar
Övrig skogsmark	Lövsumpskog (9080), 0,5 hektar
	Näringsfattig ekskog (9190), 0,3 hektar
	Trädklädd myr (91D0), 0,6 hektar
	Svämlövskog (91E0), 0,5 hektar
	Övrig lövskog (utvecklingsmark) 1,6 hektar
Hävdade gräsmarker	Totalt 19,0 hektar, varav:
Natura 2000	Torra hedar (4030), 1,9 hektar
	Silikatgräsmarker (6270), 6,6 hektar
	Fuktängar (6410), 0,3 hektar
	Högörtäng (6430), 0,03 hektar

Övrig gräsmark	Åker, 1,2 hektar Övrig öppen - halvöppen gräsmark, 6,8 hektar
Limniska miljöer Natura 2000	Totalt 1,5 hektar, varav: Större vattendrag (3210), 1,5 hektar
Övrig mark	Väg, vägren och parkering, 0,1 hektar
Arter	Se Tabell 2
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturmiljöer/Markslag	Trädklädd betesmark, vattendrag (å)
Livsmiljötyper	Trädklädd betesmark (9070), större vattendrag (3210)
Strukturer och funktioner	Skogs- och trädkontinuitet med varierad åldersstruktur och ett påtagligt inslag av gamla och/eller grova träd, naturlig träd- och buskföryngring, hålträd, stående och liggande död ved i olika former och nedbrytningsstadier, död ved i våta/fuktiga miljöer, kontinuerlig slutenhet i trädskiktet i miljöer som kräver stabilt mikroklimat, skogsgläntor och luckigheter i trädskikt, träd med hamlingsspår, sten- och blockrika marker. Blommande och bärande träd och buskar, vidkroniga träd, bukettformiga lövträd och buskar, brynmiljöer, tydligt hävdpräglad vegetation i träd-, busk- och fältskikt, god tillgång på hamlingspräglade träd i hagmarker, solinsläpp till fältskikt och delvis solbelysta stammar i trädbärande hagmarker, häst- och/eller nötkreatursspillning. Naturliknande vattenståndsfuktuationer, sand-, grus-, sten- och blockbottensubstrat, beskuggade och solbelysta vattenmiljöer, svämplan med återkommande översvämningar, erosions- och sedimentationsprocesser i vattendraget och på svämplan. Goda livsmiljöer för växter, svampar och djur naturligt hemmahörande i området, naturlig artsammansättning.
Arter	Knärot, slättergubbe, ängssvampar, lax (älvegen stam)
Geovetenskap	Glaciala och postglaciala spår och avlagringar
Friluftsliv	Naturupplevelse, naturpedagogik, större sammanhängande område med höga upplevelsevärden, vandringsmöjligheter, kulturhistoria, landskapsbild.

Tabell 2. Rödlistade, EU-listade och andra naturvårdsintressanta arter och signalarter som rapporterats från reservatsområdet under senare år (Rödlistekategorier: CR = akut hotad, EN = starkt hotad, VU = sårbar, NT = nära hotad). *Signalarter* är indikatorarter som är användbara för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden.

Art	Nationell rödlista	EU's fågeldir	EU's habitatdirektiv	Övriga naturvård- arter
Svampar				
Kremlevaxing (<i>Hygrophorus russula</i>)	NT			
Svart taggsvamp (<i>Phellodon niger</i>)	NT			
Olivspindling (<i>Cortinarius venetus</i>)				Signalart
Igelkottsröksvamp (<i>Lychoperdon echinatum</i>)				Signalart
Lindskål (<i>Holwaya mucida</i>)				Signalart
Kärlväxter				
Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>)	EN			
Slättergubbe (<i>Arnica montana</i>)	VU		Bilaga 5. Status dålig, negativ trend	
Knärot (<i>Goodyera repens</i>)	VU			
Åkerkulla (<i>Anthemis arvensis</i>)	VU			
Backmåra (<i>Galium suecicum</i>)	NT			
Ängsnattviol (<i>Platanthera bifolia</i> subsp. <i>bifolia</i>)	NT			
Sommarfibbla (<i>Leontodon hispidus</i>)	NT			
Småjungfrukam (<i>Aphanes australis</i>)	NT			
Insekter				
Ängsmetallvinge (<i>Adscita stactices</i>)	NT			
Fåglar				
Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	NT	Bilaga 1		
Gulsparr (<i>Emberiza citrinella</i>)	NT			
Grönsångare (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	NT			
Forsärla (<i>Motacilla cinerea</i>)				Regionalt intressant
Strömstare (<i>Cinclus cinclus</i>)				Regionalt intressant
Fiskar				
Lax (<i>Salmo salar</i>)		Bilaga 2		
Ål (<i>Anguilla anguilla</i>)	CR			

2.2 Naturförhållanden

Åmma är Blekinges nordligaste naturreservat längs Mörrumsån och ligger vid den gamla riksgränsen mellan Sverige och Danmark. Längs ån finns äldre inägomarker på isälvs sediment, och högre upp breder vidsträckta utmarker och utmarksskogar med insprängda odlingslyckor ut sig. Åt väster reser sig en brant sluttning cirka 25 meter över dalbotten. Åmmas utmarker har betats utan avbrott under lång tid, och fortfarande går kor över hela området under sommaren.

Figur 3. Åmma med blicken söderut. Öppna, trädklädda betesmarker väster om Mörrumsån med hamlade träd, samt ädellövskogens brant på andra sidan riksvägen. Foto: Cecilia Serrby 2025.

2.2.1 Geologi och topografi

Naturreservatet ligger på nivåer mellan 105 och 140 meter över havet. Området ligger i sin helhet över högsta kustlinjen som i denna del av länet nådde 65 meter över havet. Mörrumsån rinner genom en sprickdal som utgör en skjuvzon i urberget. En skjuvzon är ett område där två delar av berggrunden glider eller har glidit sidledes i förhållande till varandra. Denna sprickdal, som löper i riktning norr, 10 grader väst, har bildats i samband med veckning av urberget, så kallad ruptell deformation, för 985 - 965 miljoner år sedan. Berggrunden i området utgörs av gnejs. Dominerande jordart är morän (se Skötselplanebilaga 3, Topografi, jordart). Dalbotten består av uppodlade isälvs sediment. Den västra dalsidan är en brant skogklädd sluttning med en nivåskillnad på omkring 25 meter. I östra delen, intill Mörrumsåns, finns en lite getryggsås.

Figur 4. Gettryggsåsen i reservatets östra del, vid Mörrumsån. Foto: Cecilia Serrby 2025.

2.2.2 Vattensystemet

Naturreseptatet omfattar en mindre del av Mörrumsån. Uppströms Åmma är ån reglerad vid bland annat Åsnen och Fridafors. I nordöstra delen av naturreseptatet finns en 200 meter lång naturlig åfåra mellan en ö och västra stranden. Den östra åfåran ligger 150 m nedströms kraftverket i Fridafors. Stora delar av åfåran inom naturreseptatet är rensad och kantas av en rens-vall.

2.2.3 Översiktlig vegetationsbeskrivning

Den betade skogen utgörs av en blandskog där gran dominerar tillsammans med tall, med inslag av ek, bok och asp. Fältskiktet i barrskogen består främst av blåbär, kruståtel och lingon, och i den naturskogsartade barrskogen i söder växer de ovanliga arterna grönpyrola och knärot. I skogens svackor finns starrbevuxna kärr. I den blockiga branten vid länsväg 126 har den tidigare högvuxna granskogen, som fälldes under stormarna Gudrun och Per åren 2005–2006, ersatts av en blandning av hassel, uppväxande ädellövträd, björk och rönn.

Figur 5. Bladrosetter av den prioriterade arten knärot i östra delen av utmarken. Foto: Åke Widgren 2024.

I väster finns två större ytor med försumpade mossodlingar, som i huvudsak domineras av vecketåg. I de öppna hagmarksytorna, i anslutning till vägen, förekommer hävdgynnade arter som jungfrulin, knägräs, stagg, bockrot, slåttergubbe, sommarfibbla, ängsnattviol, backmåra och småjungfrukam; de fem sistnämnda rödlistade. Även flera arter av hävdberoende ängssvampar har påträffats, till exempel hagfingersvamp, aprikosfingersvamp, vit vaxskivling och ängsvaxskivling. I en del av den västra ledningsgatan, där ledningen nu är raserad, har en betespräglad ljunghedsvegetation utvecklats.

Ett stort antal hamlingspräglade askar står också spridda i reservatets östra del, särskilt utmed Mörrumsån. En del av träden är drabbade av askskottssjuka. I samma område finns även inslag av fuktäng, delvis med högrötsarter som älggräs och ängsruta. I reservatets sydöstra del finns en åker som sedan reservatet bildades har nyttjats som vall med efterbete. I fläckar i åkern påträffades så sent som år 2019 det rödlistade åkerogräset åkerkulla.

Längs stränderna förekommer arter som bäckbräsma, bredkaveldun, gles igelknopp, hampflockel, sprödarv, sotigelknopp × glansigelknopp (hybrid), svalting, svärdsilja, säv, och vanlig storigelknopp. I ån finns några mindre svämoar med högrötsvegetation, där man bland annat hittar bunkestarr, fackelblomster, flenört, hampflockel, kransmynta, kärrsilja, rörfilen, safsa, strandklo, strandlysing, strätta, svärdsilja, vattenklöver, vänderot och älggräs, samt enstaka lågväxande videbuskar eller lågvuxna alar. I Mörrumsån är gräsnate, hårslinga och klolånke typiska inslag. Dessvärre har även de invasiva arterna smal vattenpest och vattenpest påträffats i ån.

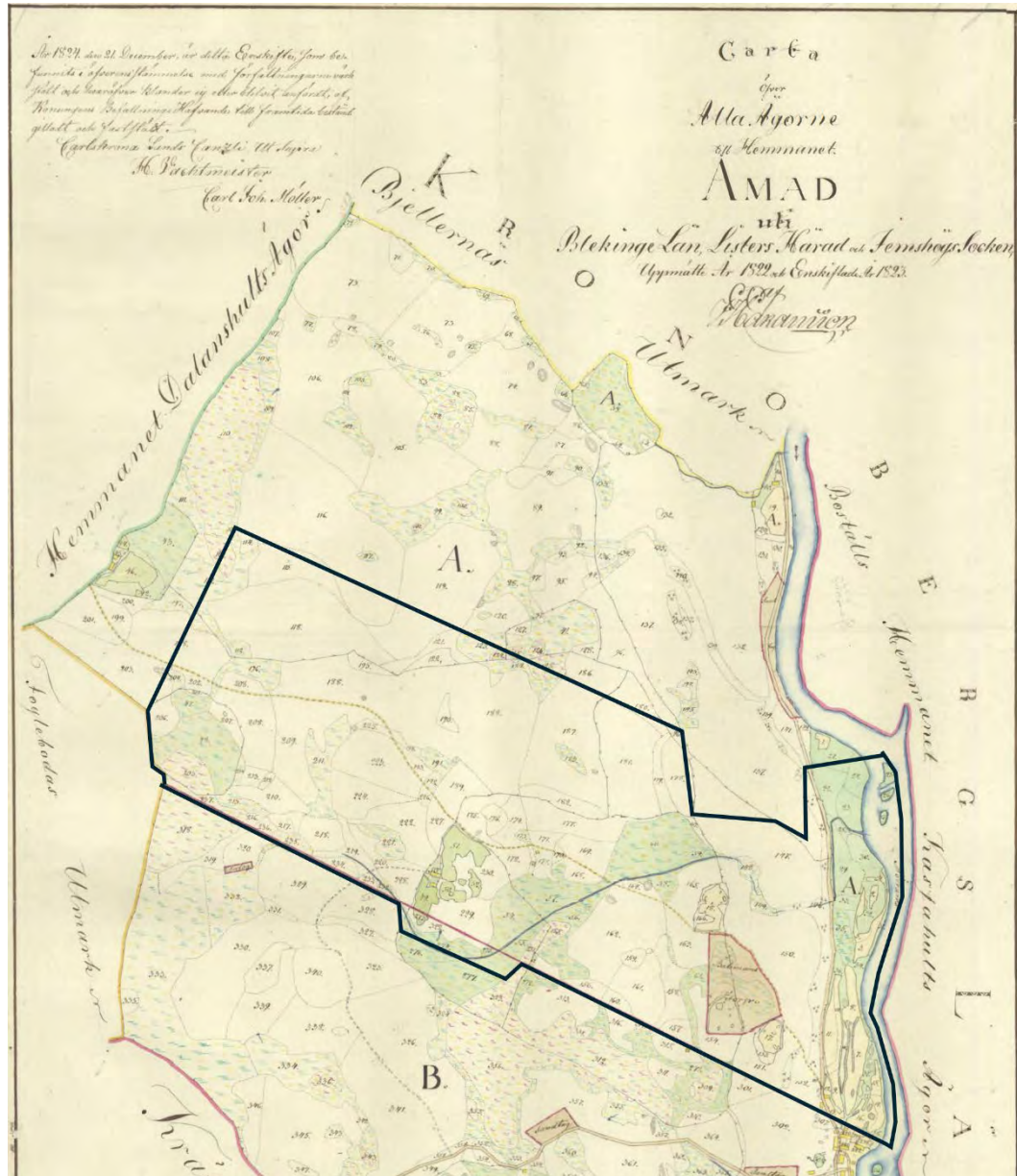

Figur 6. Strandkant och svämoar med högörtvegetation i nordöstra delen av naturreservatet. Foto: Ulrika Widgren 2025.

2.2.4 Djurliv

Väldigt lite är känt om naturreservatets djurliv. Endast ett fåtal fågelarter är noterade i Artportalen under häckningstid. I de hagmarksartade ytorna i väster har gulsparrv och grön-sångare observerats, och vid ån har forsärla och strömstare noterats som möjligt häckande. Vildsvin förekommer, liksom älg, rådjur och hare. Även insektslivet är bristfälligt känt. Knappt ett tiotal arter finns rapporterade i Artportalen, däribland två fynd av den rödlis-tade dagfjärilen ängsmetallvinge. Lax förekommer i Mörrumsån, liksom öring (stationär och vandrande), elritsa, färna, ål med flera arter.

2.3 Historisk samt nuvarande mark- och vattenanvändning

Figur 7. Beskuren enskifteskarta över Åmma by daterad 1824, med den ungefärliga gränsen för naturreservatet inritad.

2.3.1 Det historiska landskapet

Fynd av flintverktyg tyder på att Åmma har varit bebott sedan stenåldern. ”Åma skogar, som huvudsakligen består av gran, har i äldre tider till stor del utgjorts av ek och bok. Enligt 1673 års jordebok ansågs den föda 26 svinkreatur under goda ollonår” (Fransson 1995). Jakt och fiske har i äldre tider varit viktiga. Fram till 1800-talet erlades laxtionde med två laxar till prästen i Jämshög. När rågången i utmarken mellan byarna skulle rörsättas (1774 mot Ebbe-måla och Kräftemåla, 1807 mot Fågleboda och Dalanshult) skedde det i sämja mellan byarna. Mot Bjällernäs i Småland var det dock svårigheter. Byarna hade haft samfällt bete på

utmarken trots att de hade tillhört olika länder till år 1658 och därefter olika län (Fransson 1995).

Namnet Åmma har sitt ursprung i ordet *åmad*, som betyder fuktäng vid ån och syftar på våtmarksområdet längs Mörrumsån. Namnet förekommer som Ömmaa år 1612 och Oma år 1624 samt som Åmad på enskifteskartan från 1824 och på Generalstabskartan, medan formen Åmma återfinns på Häradskartan från 1916. Åmma by, vid denna tid benämnd Åmad, enskiftades år 1824.

Vid en inäga (se skötselplanebilaga 4, Markanvändning), som tillhört Lång-Olas torp, i västra delen av reservatet, står en gammal ladugård med väggar av sten (den så kallade Stenladan) och en ålderdomlig ängslada. Ett båtsmanstorp har legat vid de sydöstra inägorna ovanför dalsidan. Tre torvmarker i utmarken har dikats och odlats men används numera som betesmark och ingår i den stora fällan tillsammans med den betade barrskogen. En gammal tidigare samfällad väg går uppför branten och genom området mot väster. På krönet står en liten stuga vars tak har fallit in. Den har använts av en bror till gårdens siste ägare. Nere vid Mörrumsån, öster om gårdsbyggnaderna, finns en liten smedja. Mangårdsbyggnad jämte ladugård avstyckades från fastigheten 1996.

Figur 8. Stenladan i väster. Foto: Ulrika Widgren 2025.

2.3.2 Nuvarande mark- och vattenanvändning

Den gamla utmarken har mycket lång kontinuitet som betesmark. Området har betats utan avbrott, med undantag för år 1995. Skogsbetet återupptogs sommaren 1996 med så kallade Ringamålakor (se Föreningen Allmogekon). Betesprägel i skogen är tydligast i anslutning till vägar och stigar. Endast mindre delar av skogen har i sen tid påverkats av plockhuggning.

Stormarna *Gudrun* 2005 och *Per* 2006 orsakade omfattande stormfällning av gran i branten ner mot länsväg 126. Länsstyrelsen beslutade år 2007 om tillstånd för avverkning av barkborreangripna granar samt barkning och utforsling av dessa. Dispensen medgav även barkning och utforsling av omkullblåsta granar som legat mindre än ett år. År 2009 beslutade länsstyrelsen om ändring av skötselplanen för det drabbade skötselområdet med målet "betad hagmark med lövträd". Skogen har därefter ändrat karaktär, i linje med länsstyrelsens beslut, från lövblandad granskog till hässle med uppväxande ädellöv med ek, avenbok och lönn. I skogsbetets västra delar har begränsade stormfällningar och barkborreangrepp, med efterföljande åtgärder, bidragit till att granskogen blivit luckigare. Skogsbetet saknar i stora delar tydlig betesprägel idag. Tre ledningsgator löper genom reservatet. I den västligaste har ledningen tagits bort, och området har på flera platser fått en tydlig betesprägel. Jakt förekommer men siktgator och jaktorn saknas.

Figur 9. Nyfiken koflock i markvägen mot ängsladan. Foto: Ulrika Widgren 2025.

Den östra delen, mellan länsväg 126 och Mörrumsån, är till största delen relativt öppen och beteshävdad, med undantag för den allra nordligaste delen närmast ån. Här är svämplanet dikat. Mörrumsån är rensad och med tydliga rens-vallar längs vattendraget. Den berörda delen av Mörrumsån är delvis påverkad av det uppströms liggande kraftverket i Fridafors. Ån ingår i Mörrumsåns fiskevårdsområde Ebbemåla-Åmma. I sydost finns en åker som sedan reservatet bildades har brukats som vall med efterbete. I anslutning till länsväg 126 finns en mindre parkeringsplats för reservatbesökare och genom utmarken i väster slingar markerade vandringsleder, på småvägar och stigar.

2.4 Klimatpåverkan

2.4.1 Klimatförändringar och klimatscenarier

De pågående klimatförändringarna innebär att torka och värmeböljor kommer att bli allt vanligare. Under referensperioden 1971–2000 var antalet *högsommardygn* per år för Blekinge län 13,4 enligt SMHI. Om klimatet utvecklas enligt utsläppsscenario RCP 8,5 kommer antalet högsommardygn att öka med ytterligare 21,8 dygn för perioden 2041–2070 jämfört med referensperioden. En längre period utan nederbörd kan leda till allvarlig torka.

Klimatscenarierna visar tydligt att *vegetationsperiodens* längd ökar och att den kommer att fortsätta öka i framtiden, vilket kan påverka reservatets artsammansättning. Idag är vegetationsperioden i Blekinge 211 dagar, men i ett framtida klimat (år 2041–2070) beräknas den öka med 64 dygn (RCP 8,5). En förlängd vegetationsperiod kan delvis ge positiva effekter. Gamla träd, med undantag för gran, får en bättre tillväxt och kan klara insekts- och svampsjukdomar bättre. En längre vegetationsperiod ger dock mer avdunstning från vegetationen, vilket i sig bidrar till vattenbrist under sommarhalvåret, då avdunstningen bedöms bli större än nederbörden. Behovet av vegetationsröjningar kommer också öka. Avsaknad av frost under vintern och en varmare och fuktigare vintertemperatur bedöms gynna skadedjor, invasiva främmande arter och sjukdomar. Ett varmare klimat innebär också att arter i behov av vintervila får svårare att klara sig. Perioder av torka och värmeböljor kan också påverka livet i vattendraget och ge minskade flöden, stillastående vatten och ökade vattentemperaturer med algbloomning och syrebrist som följd.

2.4.3 Vilda kulturväxtsläktingar (Crop Wild Relatives)

Vilda kulturväxtsläktingar (Crop Wild Relatives, förkortat CWR på engelska) är vilda växtarter som är nära besläktade med odlade grödor, som olika spannmål, grönsaker, frukt eller foderväxter. Många moderna grödor saknar den genetiska mångfald som finns hos deras vilda släktingar och många egenskaper har också försvunnit i förädlingsprocesserna. De vilda växterna kan tåla köld, översvämningar eller torka bättre, ha olika sorters resistens mot skadedjur och sjukdomar, eller vara bättre anpassade till säsongsmässiga skillnaderna, som exempelvis dagsljusets varierande längd här i Norden. Dessa naturligt förekommande egenskaper kan vara avgörande för att kunna utveckla nya grödor anpassade till framtida utmaningar, såsom klimatförändringar.

Många vilda kulturväxtsläktingar är vanliga arter idag, men blir samtidigt alltmer hotade i naturen. Eftersom de har anpassat sig till det geografiska område där de växer är det viktigt att bevara dem i sin naturliga miljö. För att så snabbt som möjligt kunna upptäcka negativa förändringar behöver såväl arterna som deras habitat övervakas. Naturreservat kan spela en viktig roll här. Åtta naturreservat finns bland annat de för Sverige prioriterade CWR-arterna vildapel och vildpäron.

2.5 Källförteckning

2.5.1 Litteratur, rapporter, inventeringar, underlagsmaterial, mm

- Berglund, Jan. 1974. Geologisk undersökning av Mörrumsåns dalgång inom Blekinge län.
- Fransson, John. 1995. Gården Åma i Kyrkhult; en gammal gårds historia. Efter Hugo Svenssons efterlämnade papper. Kyrkhults hembygdsförenings årsbok 1995.
- Nilsson, Magnus. 1997. Utredning om markanvändning i Åmma by 1824 och 1916.
- Ryberg, Arne. 2007. Hotade svamparter i Blekinge – sammanställning av fynd t o m år 2006. Länsstyrelsen Blekinge län 2007:8.
- Naturvårdsverket. 2023. Natur- och kulturvårdande skötsel av skog - Nationell strategi för skötsel av formellt skyddade och frivilligt avsatta skogar till 2030. Rapport 7122:2023.
- Länsstyrelsen Blekinge. 2006. Skötselplan för byggnaderna i Åmma naturreservat
- Länsstyrelsen Blekinge. 2018. Underhållsplan - Byggnader Åmma naturreservat. Konsultföretag Ankdammen, rapport 2018:124.
- Länsstyrelsen Blekinge. 2024. Strategi för tillgänglighet, Blekinges naturreservat 2024-2032. Rapport 2024:3.

Internetkällor

- Artportalen. 2024. <http://artportalen.se>. Hämtat 2024-12-09.
- Lantmäteriet. 2025. Åmma, Kyrkhults socken, enskifte 1824, akt nr 10-kyr-49, karta. <https://historiskakartor.lantmateriet.se>
- Föreningen Allmogekon. 2025. [Föreningen Allmogekon - Ringamålakon](#)

3. Planerad markanvändning och skötsel

Syftet med skötselplanen är en långsiktig och sammanhållen skötsel för området, som gynnar natur- och friluftslivsvärden i enlighet med naturreservatets syfte. Planen är vägledande, men inte juridiskt bindande. Möjligheterna att genomföra planerade åtgärder är beroende av tillgängliga ekonomiska resurser för skötsel av länets naturreservat.

3.1 Generella riktlinjer

Vid skötselåtgärder ska värdefulla element för växt- och djurlivet sparas, såsom grova träd, senvuxna träd, hålträd, boträd, blommande buskar, stående döda och döende träd, samt vindfällan och lågor. Skyddsvärda träd som tidigare vuxit mer öppet ska frihuggas. Gran ska ha en tillbakadragen roll i reservatets östra delar, området runt ladorna och öster om kraftledningen, där granföryngring kontinuerligt ska röjas bort.

Träd som har fallit eller riskerar att falla över markvägar, stigar, friluftsanordningar, kulturhistoriska lämningar eller in på angränsande fastigheter får fällas, kapas, flyttas och läggas på lämplig plats inom naturreservatet. Om faran kan undanröjas genom beskärning eller toppkapning ska detta göras i stället. Vindfällan och lågor, främst av gran, som hindrar betesdriften eller på annat sätt försvårar att syftet med naturreservatet uppnås, får flyttas till andra delar av reservatet eller transporteras ut. Grov död ved bör dock lämnas kvar inom naturreservatet. Träd som faller i vattendraget ska lämnas kvar, om de inte riskerar att orsaka skador på anläggningar.

Alla skötselåtgärder inom naturreservatet, till exempel nedtagande och eventuell uttransport av träd, ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark, vatten, vedinsekters fortplantning samt växt- och djurliv i övrigt undviks. Vid nedtagande av träd och buskar är det viktigt att, utöver grov ved, även i största möjliga mån lämna kvar grenar, toppar och annan klenved av ek, bok och andra ädellövträd, liksom av hassel och en. Lägg gärna klenveden i högar i sydvända bryn eller på andra solexponerade platser. Åtgärden gynnar flera ovanliga skalbaggar som länen i sydöstra Sverige har ett stort ansvar för att bevara.

Bevarande av genetiskt lokala varianter av arter är också viktigt i bevarandet av biologisk mångfald. Om det av naturvårdsskäl behöver planteras in organismer i naturreservatet ska lokalt genmaterial i första hand användas. Genmaterial av främmande proveniens får endast användas om det är av stor vikt ur naturvårdssynpunkt för förstärkning eller återintroduktion av bestånd och det inte finns möjlighet att producera lokalt genmaterial. Så nära besläktat genetiskt material som möjligt ska i så fall eftersträvas.

Kulturhistoriska lämningar såsom byggnader och byggnadsgrunder, stenmurar, odlingsrösen och äldre färdvägar ska bevaras, hållas fria från inträngande vegetation och om möjligt åskådliggöras. Byggnaderna ska skötas enligt gällande skötselplan och underhållsplan. Stenar som fallit ner från stenmurar, odlingsrösen och husgrunder läggs tillbaka. Ny sten får inte läggas på, om det inte görs i syfte att restaurera objektet. Objektets ursprungliga karaktär får inte ändras, genom att exempelvis göra om en enkelmur till en dubbelmur eller väsentligt höja den, vid eventuell restaurering.

I dagsläget finns inga kända invasiva eller andra snabbt spridande arter på land inom naturreservatet. Däremot växer parkslide på privat mark intill länsväg 126. I reservatsdelen av Mörrumsån finns invasiva vattenväxter som vattenpest och smal vattenpest. Bekämpning har redan gjorts, och fler insatser planeras. Det är viktigt att regelbundet hålla koll på nya invasiva arter, skadedjur eller sjukdomar som kan hota reservatet. Vid skötsel eller andra

arbeten i reservatet måste spridning av sådana arter eller sjukdomar, till exempel via maskiner och redskap, förhindras.

3.1.1 Hot och negativ påverkan

Konkreta, pågående hot mot naturreservatets prioriterade bevarandevärden som konstaterats är:

- Inträngande gran i trädklädd betesmark och i viss mån även i öppna – halvöppna hagmarker.
- Brist på död ved av lövträd och ädellövträd, både stående och liggande, i olika former och nedbrytningsstadier.
- Igenväxning av trädklädda betesmarker, vilket medför att vidkroniga ekar och bokar skuggas och trängs undan, samt att föryngringen av nya trädindivider försvåras. Detta leder till försämrade livsmiljöer för ljuskrävande arter och hotar den långsiktiga kontinuiteten av gamla lövträd.
- Omfattande stormfällning eller barkborreangrepp i den betade barrskogen. Detta utgör ett hot, inte minst mot orkidén *knärot*, som trivs bäst i mossrika barrskogar med lång kontinuitet – särskilt i friska, fuktiga granskogar och torra sandtallskogar. Knärot behöver ett skyddat läge där jordstammarna inte utsätts för starkt solljus, eftersom detta torkar ut marken
- Spridning och konkurrens från invasiva främmande arter samt andra arter som kan hota områdets naturvärden, främst i ån.

Möjliga hot, som inte är aktuella i dagsläget men som kan påverka naturreservatets prioriterade bevarandevärden om de uppstår eller om åtgärder utförs på fel sätt, och som därför kräver uppmärksamhet, är exempelvis:

- Bristande träd- och buskföryngring i trädklädd betesmark, ger ett kontinuitetsbrott av dessa strukturer.
- Felaktiga eller för kraftiga röjningar som kan orsaka hastigt ökat ljusinsläpp och förändrat mikroklimat, samt skötsel som avlägsnar viktiga strukturer, kantzoner och småbiotoper, så att organismer beroende av dessa miljöer missgynnas.
- Felaktigt betestryck, beteshävd med för naturvärdena olämpliga djurslag, för kraftigt eller för litet markslitage beroende på naturmiljö.
- Tillskottsutfodring av betesdjur, som kan ge en gödslingseffekt i markerna eller på annat sätt ge skadlig påverkan på naturreservatets naturvärden.

3.1.2 Klimatanpassning

Klimatförändringar kan komma att kräva förändringar i skötseln av naturreservat. Förhållandena i naturområden förändras i takt med klimatet, vilket innebär att den skötsel som tidigare varit lämplig kan behöva anpassas efter nya förutsättningar. Vid anpassning till ett förändrat klimat finns flera faktorer att beakta. Det är till exempel viktigt att prioritera att gynna variationsrika miljöer, både vad gäller topografi och makro- samt mikroklimat. Vattenhållande förmåga i skog och våtmarker är också en värdefull egenskap, särskilt vid extrema skyfall, höga flöden och torka.

Bevarandet av naturreservatets prioriterade naturvärden kan komma att kräva olika skötselplaneringar utifrån ett förändrat klimat. Vid skötsel är det viktigt att vara förberedd på och planera för att:

- Skogs- och våtmarkerna kan drabbas av svamp- och insektsanknutna sjukdomar, vilket kan leda till försvagning och död av träd- och buskindivider. Ett artrikt, olikåldrigt, varierat träd- och buskskikt ökar områdets tålighet vid framtida klimatförändringar och skapar även förutsättning för ökad biologisk mångfald.
- Ökad risk för att invasiva eller andra expansiva arter kan konkurrera ut skyddsvärda arter som är naturligt hemmahörande i området.

3.1.3 Behov av inventeringar och utredningar

Inom naturreservatet finns behov av att genomföra flera inventeringar när möjlighet ges. Det gäller bland annat fladdermöss, både deras sommarvistelse och områdets betydelse för övervintring, samt insekter med särskilt fokus på fjärilar och vedlevande skalbaggar. Dessutom behövs inventeringar av kryptogamer, framför allt mossor och lavar, samt av fågelfaunan. En hydrologisk utredning är också önskvärd för att undersöka möjligheterna att restaurera våtmarker i de försumpade mossodlingarna i västra delen av reservatet. Inventeringsbehov kopplade till särskilda skötselområden anges dessutom under respektive område.

3.2 Indelning i skötselområden

Naturreservatet har delats in i sju skötselområden (se Skötselplanebilaga 6, Skötselområden). Ett skötselområde kan bestå av flera olika ytor på olika platser inom naturreservatet, dock med samma bevarandemål och grundskötsel.

1. Trädklädd betesmark - barrskog
2. Trädklädd betesmark - ädellövskog
3. Öppen - halvöppen gräsmark
4. Våtmarker
5. Åker
6. Vattendrag (Mörrumsån)
7. Övrig mark och byggnader

3.2.1 Skötselområde 1: Trädklädd betesmark - barrskog

Areal: 34,7 hektar

Livsmiljötyp inom skötselområdet (se Skötselplanebilaga 5, Livsmiljötyper Natura 2000):
Trädklädd betesmark (9070) 34,7 hektar

Beskrivning

Skötselområdet omfattar den betade, barrdominerade utmarksskogen. Trädskiktet domineras av gran, bitvis med stort inslag av tall. Torrare partier är glesa med tall, medan fuktigare områden är tätare med rik granföryngring. Förekomst av ek och andra lövträd är viktiga för områdets karaktär. Marken är svagt kuperad med starrbevuxna kärr i svackor. I anslutning till markvägen som löper genom området i öst-västlig riktning (se Skötselplanebilaga 2, Reservatets gränser, friluftsliv mm) finns betydande inslag av andra trädslag som ek, bok, asp och björk. Här finns partier med tätt björksly som har självföryngrats, där enstaka äldre granar står kvar tillsammans med yngre, uppväxande granplantor.

Skötselområdet kännetecknas av en variation mellan torra och fuktiga markpartier. I vissa delar finns vattendrag eller fuktiga zoner som har påverkats av tidigare dikningsåtgärder, vilket har resulterat i att områden med klibbal och hasselbuskar har etablerats. Fältskiktet är generellt svagt utvecklat, men i gläntor förekommer blåbär, lingon och kruståtel. Lokalt

finns även en av länets största förekomster av knärot, samt grönpyrola. Därtill finns registrerade kulturlämningar som bidrar till områdets kulturhistoriska värde.

Figur 10. Betad barrskog i väster. Foto: Elisabet Wallsten 2023.

I den sydöstra delen av skötselområdet består skogen av gammal, grandominerad barrskog med inslag av tall, asp, björk, ek och rönn, belägen på en moränrygg. Området innehåller några mindre luckor efter stormfällda och barkborredödade granar. Skogen har betats kontinuerligt under lång tid, men betestrycket har under senare år varit lågt och ingen luck- eller plockhuggning har genomförts, vilket har lett till en otillräcklig betespåverkan. Tydlig betesprägel saknas i stora delar av skötselområdet.

Figur 11. Betad barrskog i östra delen av utmarken. Foto: Åke Widgren 2024.

Bevarandemål

Skötselområdet omfattar minst 34,7 hektar trädklädd betesmark (9070), betad barrskog.

Barrskogen har ett flerskiktat trädskikt av gran och tall med varierande ålder och ett jämnt mikroklimat. Skogen är varierad med gläntor utan tät föryngring, där betesdjur har tillgång till foder i form av bärris, gräs och örter. Betet skapar ett solbelyst fältskikt med lingon och blåbär, friväxande kjolgranar och en tydlig beteshorisont. Området erbjuder även livsmiljöer för kryptogamer, kärlväxter och fåglar knutna till betad skog.

Naturliga processer som åldrande och avdöende skapar död ved av gran och tall i olika grovlekar och nedbrytningsstadier på både torra och fuktiga marker. Störningar som brand, stormfällningar och betestryck bidrar till skogens dynamik. Området innehåller gott om gamla, grova och senvuxna träd av gran, tall och löv, hålträd samt föryngring av gran och tall.

Området erbjuder livsmiljöer för den prioriterade arten knärot genom en lämplig beskuggning och kontinuitet i gran- och tallskog med mykorrhiza, vilket är nödvändigt för artens näringsupptag. Skötselområdet hyser även lämpliga livsmiljöer för typiska arter såsom grönpýrola, knägräs, mattlummer och vanlig tallrört, samt för spillkråka.

Stenmurar, odlingsrösen och andra kulturlämningar hålls synliga och solexponerade, fria från lövsly och träd för att undvika skuggning och skador från stammar eller rötter.

Hot

- Omfattande stormfällning eller barkborreangrepp är naturliga störningsfaktorer i barrskog, men med tanke på skötselområdets begränsade areal finns risk för skada på förekomsten av den prioriterade arten knärot. Även vildsvinsbök skulle kunna skada knäroten lokalt.
- Upphörd hävd, vilket leder till igenväxning med buskar och träd.
- Felaktig hävd, genom svagt eller alltför hårt bete, bete med olämpligt djurslag eller vid fel tidpunkt, vilket kan leda till igenväxning, brist på föryngring av nyckelträdslag eller skador på träd och värdefull flora. Just nu saknas mycket av betesprägel och bärris, på grund av svag hävd, vilket bitvis lett till successiv förtätning.
- Brist på död ved i olika former, nedbrytningsstadier och av olika trädslag. En sådan brist begränsar livsutrymmet för många vedlevande arter och påverkar områdets biologiska mångfald negativt.

Skötselåtgärder

- Beteshävd med lämpligt djurslag och betestryck. Fällindelning och stängsling, vid behov.
- Utvalda unga granar gynnas genom röjning i syfte att utveckla långlivade och stormtåliga träd.
- Ett varierat trädskikt med flera trädslag gynnas i området kring knärot, för att öka skogens motståndskraft mot exempelvis torka och insektsangrepp, kring växtplatsen för knärot.
- Åtgärder för att skapa gläntor och tillföra död ved genomförs vid behov genom exempelvis plockhuggning och veteranisering.
- Vid omfattande barkborreangrepp kan drabbade granar fällas och avbarkas.
- Utred möjligheten att genomföra bränebränning i lämpliga delar av den betade skogen.

Behov av inventeringar

En inventering av områdets insektsfauna behövs, särskilt fokus på vedlevande skalbaggar.

3.2.2 Skötselområde 2: Trädklädd betesmark - ädellövskog

Areal: 6,6 hektar:

Livsmiljötyper inom skötselområdet (se Skötselplanebilaga 5, Livsmiljötyper Natura 2000):

Trädklädd betesmark (9070) 5,1 hektar

Näringsfattig ekskog (9190) 0,3 hektar

Ädellövskog (utvecklingsmark) 0,5 hektar

Beskrivning

Den trädklädda betesmarken präglas främst av ädellövträd, särskilt ek, men även bok, björk och asp förekommer. Den blockiga sluttningen mot länsväg 126 består till stor del av ett tätt hässle, med inslag av äldre ekar, lönn och rönn. I den norra delen av sluttningen rinner en liten bäck som avvattnar mossodlingarna i utmarken. I reservatets östra del, intill Mörrumsån, finns en smal grusås med ett trädskikt dominerat av ek, tillsammans med björk och asp. I hagmarken återfinns också enstaka bokträd, klibbal och en rik markflora, med spridda enbuskar, hassel samt några inväxande granar. I området finns ett 40-tal träd av främst hamlingspräglad ask, men även lindar och lönnar, som har inventerats som skyddsvärda.

I reservatets nordöstra del ingår en landtunga, till vilken man tar sig via bron i Fridafors. I de mer höglänta delarna förekommer en varierad blandning av träd- och buskarter. Bland träden finns asp, klibbal, lönn, ask, alm, tall, ek, rönn och björk. Undervegetationen domineras av buskar och bärväxter som hallon, hassel och björnbär. På ask återfinns lönnlav och guldlockmossa. Mellan länsvägen och svämlövskogen växer ek, samt björk och hassel.

Figur 12. Gamla hamlingspräglade askar vid Mörrumsån. Foto: Åke Widgren 2024.

Skötselområdena omfattar även delar av marken mellan den gamla stenladan och ängsladan, samt i viss mån kantzonerna mellan mossodlingen och en äldre åkerlycka. Dessa områden domineras av ek och bok, med inslag av bland annat asp och enstaka björk. I vissa delar förekommer rikligt med hänglavar (*Usnea* sp.) på ek, men även arter som lönnlav och sotlav har noterats. Fältskiktet i skötselområdet präglas av hävdgynnade arter som blåsuga, liten blålocka, gökärt, knägräs och stagg. Bland de noterade insekterna återfinns ängsmetallvinge och brunfläckig pärlemorfjäril, båda arter som trivs i blomrika ängsmarker eller på ogödslad mark med lågintensivt bete.

Bevarandemål

Skötselområdet omfattar 0,3 hektar *näringsfattig ekskog* (9190) och 5,5 hektar *trädklädd betesmark* (9070), varav 0,5 hektar utgör utvecklingsmark.

Den trädklädda betesmarken är luckig och flerskiktad med en varierad åldersstruktur. Trädskiktet domineras av ek, men även bok förekommer, samt inslag av exempelvis björk, rönn och tall. Fältskiktet är betespräglat, särskilt intill vägar, stigar och i gläntor. I trädskiktet finns ett stort inslag av gamla, grova och senvuxna individer av ek och bok, samt hålträd. Biologiskt gamla och värdefulla träd saknar inväxning av sly, gran eller ungträd som kan skada dem. Naturliga processer som åldrande och avdöende skapar död ved av ädellöv,

framför allt ek, i olika grovlekar och nedbrytningsstadier. Områdets hamlade askar, även lind och lönn, är och livskraftiga, och det finns ersättningsträd för dessa.

Skötselområdet hyser livsmiljöer för typiska arter i trädklädda betesmarker, såsom knägräs, stagg, brunfläckig pärlemorfjäril och ängsmetallvinge, samt för övriga kärlväxter, kryptogamer och djur med höga bevarandevärden knutna till livsmiljötypen.

Sten- och ängsladan, stenmurar, odlingsrösen och andra kulturlämningar hålls synliga och solexponerade, fria från lövsly och träd för att undvika skuggning och skador från stammar eller rötter.

Hot

- Upphörd hävd, vilket leder till igenväxning med buskar och träd.
- Felaktig hävd, genom svagt eller alltför hårt bete, bete med olämpligt djurslag eller vid fel tidpunkt, vilket kan leda till igenväxning, brist på förnygring av nyckelträdslag eller skador på träd och värdefull flora.
- Igenväxning med yngre träd och sly som bland annat tränger äldre träd (främst ek) eller hamlade träd (främst ask) samt deras efterträdare, och även bidrar till tätare bestånd med mer beskuggning.
- Brist på död ved i olika former, nedbrytningsstadier och av olika trädslag. En sådan brist begränsar livsutrymmet för många vedlevande arter och påverkar områdets biologiska mångfald negativt.
- Brist på förnygring av ädellövträd, framför allt ek.

Skötselåtgärder

- Beteshävd med lämpligt djurslag och betestryck.
- Rójning av igenväxningsvegetation och avlägsna gran där de utgör ett hot mot skötselområdets mål.
- Frihuggning av äldre grova träd och utglesning i trädskiktet för att skapa en med ljusöppen betesmark och bättre förutsättningar för skyddsvärda träd av främst ek och andra ädellövträd. Yngre träd och buskar, som rönn och hassel, bör också friställas för att skapa en varierad vegetation.
- Återkommande hamling av ask, lind och lönn, inklusive nyhamling vid behov.
- Brynåtgärder genom tillskapande av en gradvis övergång mellan skog och öppen mark – undvik skarpa kanter genom att friställa och gynna lövträd och buskar som sälg, rönn, hassel, slån och hagtorn. Ta bort skuggande granar för att öka ljusinsläpp och värme. Lämna död ved i olika former, trädslag och nedbrytningsstadier, gärna solbelyst. Bevara gamla träd med håligheter för fladdermöss och vedlevande insekter. Skapa och bevara blomrika, örtrika ytor och säkerställ variation i höjd och täthet mellan träd, buskar och öppna gläntor.
- Fällindelning och stängsling, vid behov.
- Området närmast smedjan hålls fri från vegetation för att förhindra fuktskador. Genom att ta bort den närmsta vegetationen blir smedjan mer synlig i landskapet.

Behov av inventeringar

En inventering av områdets fågelfauna behövs.

3.2.3 Skötselområde 3: Öppen - halvöppen gräsmark

Areal: 12,4 hektar

Livsmiljötyper inom skötselområdet (se Skötselplanbilaga 5, Livsmiljötyper Natura 2000):

Torra hedar (4030) 2,5 hektar

Silikatgräsmarker (6270) 6,7 hektar

Annan öppen gräsmark (utvecklingsmark) 2,4 hektar

Trädklädd gräsmark (utvecklingsmark) 0,8 hektar

Beskrivning

Naturreservatet innehåller en mosaik av mer eller mindre öppna, hävdade gräsmarker. Större delen av den gamla inägomarken mellan länsväg 126 och Mörrumsån utgörs av öppna-halvöppna friska till fuktiga gräsmarker, med inslag av spridda buskar och träd. I området finns bland annat 18 träd av främst hamlingspräglade askar som inventerats som skyddsvärda. De flesta av dessa står i kanten mot ån. Vidare finns enstaka träd av apel, grönpil, klibbal och björk.

Figur 13. Jungfrulin i mängder i de öppna gräsmarkerna längs vägen genom reservatet. Foto: Ulrika Widgren 2025.

I väster, ovanför branten mot länsväg 126, finns en mosaik av hagmarksytor som delvis uppkommit på gammal åkermark. Flera av dessa har efter lång tid av beteshävd utvecklat ett fältskikt med hävdberoende arter, bland annat slättergubbe, ängsnattviol, jungfrulin, bockrot, ängsvädd, knägräs och stagg. Den finaste floran återfinns söder om markvägen vid Lång-Olas torp. Även flera ängssvampar har hittats i områdets hagmarksytor, exempelvis

hagfingersvamp, aprikosfingersvamp och vit vaxskivling. Vid platsen för Lång-Olas torp står två äldre byggnader, en ängslada och en stenladugård.

Figur 14. De gamla kraftledningsgatorna utgör idag välhåvade torra hedar med bitvis fin flora. Foto: Ulrika Widgren 2025.

Utmarkens östra, relativt öppna del, genomkorsas av två större ledningsgator, bitvis med tät sly och buskvegetation. Även större delen av den gamla västra ledningsgatan, som finns kvar efter att ledningen raserats, domineras idag av täta uppslag av ungträd, buskar och sly. På torrare marker har en ljunghedsflora med inslag av spridda enbuskar utvecklats.

Bevarandemål

Arealen välhåvad och betespräglad gräsmark är minst 12 hektar, varav *torr hed* (4030) omfattar minst 2,5 hektar och *silikatgräsmarker* (6270) 3,8 hektar.

Skötselområdets kärlväxtflora är artrik och karaktäriseras av hävdgynnade arter som blåsuga, bockrot, knägräs, jungfrulin, pillerstarr, slättergubbe, ängsnattviol och ängsskallra, samt insekter som brunfläckig pärlemorfjäril och ängsmetallvinge.

Betesmarkerna är huvudsakligen öppna, möjligen med inslag av enstaka träd och buskar, som solitära hagmarksträd av exempelvis ek eller vildapel, hamlade träd och väl avgränsade buskage. Övergångszonen mellan skog och öppen mark erbjuder en dynamisk och varierad miljö där flikiga, solbelysta brynmiljöer gynnar insektslivet och fungerar som jaktområden för fladdermöss. Brynen utformas genom glest stående träd, buskar och öppna ytor. Det är också viktigt med en ekologiskt funktionell kantzon mot Mörrumsån. Områdets hamlade askar, även lind och lönn, är och livskraftiga, och det finns ersättningssträd för dessa.

Inslaget av träd, buskar, sly eller ohävdarter som kan bedömas som igenväxningsvegetation är litet. Prioriterade arter som slättergubbe och ängssvampar förekommer i livskraftiga bestånd.

Ängsladan, stenladan, smedjan och andra kulturlämningar, såsom stenmurar och odlingsrösen, hålls synliga och solexponerade, fria från lövsly och träd för att undvika skuggning och skador från stammar eller rötter.

Hot

- Upphörd hävd, vilket leder till igenväxning med buskar och träd.
- Bete med fel djurslag, felaktigt betetryck eller bete vid fel tid i de delar som betas, kan hota naturvärden i området. Försämrade beteshävd leder till igenväxning, och hotar skötselområdets hävdberoende flora och funga.
- Igenväxning med yngre träd och sly som bland annat tränger äldre träd (främst ek) eller hamlade träd (främst ask) samt deras efterträdare, och även bidrar till tätare bestånd med mer beskuggning.
- Böckande vildsvin i sådan omfattning att det påverkar florans negativt och försämrar möjligheten till bra bete.
- För hård röjning längs Mörrumsån vilket skapar instabila kantzoner.

Skötselåtgärder

- Beteshävd med lämpligt djurslag och antal.
- Röjning av igenväxningsvegetation.
- Återkommande hamling av ask, inklusive nyhamling vid behov.
- Brynåtgärder genom tillskapande av en gradvis övergång mellan skog och öppen mark – undvik skarpa kanter genom att friställa och gynna lövträd och buskar som sälg, rönn, hassel, slån och hagtorn. Ta bort skuggande granar för att öka ljusinsläpp och värme. Lämna död ved i olika former, trädslag och nedbrytningsstadier, gärna solbelyst. Bevara gamla träd med håligheter för fladdermöss och vedlevande insekter. Skapa och bevara blomrika, örtrika ytor och säkerställ variation i höjd och täthet mellan träd, buskar och öppna gläntor.
- Fällindelning och stängsling, vid behov.
- Området närmast ladorna och smedjan hålls fri från vegetation.

Restaureringsåtgärder

Restaurering av betesmark i områdets ledningsgator, som växer igen med framför allt björk och en. Låt gränsen mellan betad barrskog, ädellöv hagmark och öppen gräsmark hysa bryn genom en för insekter och fladdermöss gynnsam miljö.

Behov av inventeringar

En inventering av områdets insektsfauna, med särskilt fokus på fjärilar, behövs.

3.2.4 Skötslområde 4: Våtmarker

Areal: 6,3 hektar

Livsmiljötyper inom skötselområdet (se Skötselplanbilaga 5, Livsmiljötyper Natura 2000):

Fuktängar (6410) 0,3 hektar

Högörtängar (6430) 0,03 hektar

Lövsumpskog (9080) 0,5 hektar

Trädklädd myr (91D0) 0,6 hektar

Svämlövskog (91E0) 0,5 hektar

Mossodling (utvecklingsmark) 4,4 hektar

Beskrivning

Skötselområdet omfattar flera olika hydrologiskt beroende naturmiljöer, så som fuktäng, svämoar med högörtäng, lövsumpskog, myr, mossodling och svämlövskog. I den norra delen av den gamla inägomarken, mellan länsväg 126 och Mörrumsån, ligger en svacka med fuktängsvegetation där arter som älggräs och ängsruta förekommer. Området har tidigare skötts genom slätter.

Längs Mörrumsån, norr om fuktängen, breder en svämlövskog ut sig. Här dominerar klibbal, björk och asp, med inslag av ek på vissa partier. Skogen påverkas av återkommande översvämningar vid höga flöden. Död ved förekommer i form av både lågor och högstubbar. Svämlövskog återfinns även i reservatets nordöstra del, som nås via bron i Fridafors. De svämuttagna ytterområdena av landtungan hyser en varierad vegetation med träd- och buskarter som asp, klibbal och ask.

Floran omfattar ett stort antal arter. Bland högrörerna märks äkta förgätmigej, flenört, frossört, hampflockel, kransmynta, mjölkört, nejlikrot, svärdsilja, strandlysing och älggräs. Lågrörter som smultron, stenbär och groblad förekommer också, och gräsinslaget utgörs bland annat av grenrör och rörflen. Bland insekterna kan man bland annat se påfågelläga och citronfjäril. På klibbal växer glansfläck, och på ask förekommer guldlockmossa.

Figur 15. Trädklädd myr med björnmossa i den betade barrskogens norra delar, intill gamla kraftledningsgatan. Foto: Ulrika Widgren 2025.

Inom skötselområdet finns tre gamla mossodlingar, vars dräneringsdiken vuxit igen och lett till att de försumpats. Vegetationen i mossodlingarna domineras till stor del av vecketåg. I de norra delarna återfinns även en myr med trädskikt av tall och björk, och bitvis inväxande gran. Blåbär och tranbär växer omgivna av ett täcke av björnmossa, samt vitmossa och inslag av västlig hakmossa i torrare partier. Senvuxna träd ger skogen en orörd karaktär, och man kan se spår av vilt.

I anslutning till de öppna, betade markernas östra delar finns områden med lövsumpskog, delvis relativt öppen eller igenväxande, främst bestående av al, björk, sälg och ek längs kanten mot gräsmarken. Marken är fuktig med vitmossa, starr, vecketåg, kärrviol och inslag av äldre björk och tall.

Typiska arter som är noterade inom skötselområdet är bland annat ängsruta, stagg, missne, hampflockel, sumpmåra, hirsstarr, stjärnstarr och hårklomossa.

Bevarandemål

Skötselområdet omfattar minst 4,5 hektar fuktängar (6410), varav 4 hektar utgör utvecklingsmark, 0,03 hektar högröttängar (6430), 0,5 hektar lövsumpskog (9080), 0,6 hektar trädklädd myr (91D0) och 0,5 hektar svåmlövskog (91E0).

Naturliknande hydrologiska processer i mark och vattendrag påverkar skötselområdets dynamik och struktur och området är fritt från negativ påverkan av avvattning eller tillrinnande diken och körspår. Fuktängarna är öppna och solbelysta genom slåtter eller bete, med ett begränsat inslag av träd och buskar. Ingen mänsklig näringstillförsel, inklusive tillskottsfodring av betesdjur, förekommer.

Lövträd utgör ett dominerande inslag i lövsumpskog och tall i trädklädd myr. Småskaliga naturliga processer, såsom trädens föryngring, åldrande och avdöende, samt omkullfallna träd och luckbildning, påverkar dynamik och struktur. Trädsiktet i de trädklädda våtmarkerna är olikåldrigt och flerskiktat, och det finns död ved i olika former. Träd med socklar förekommer i lövsumpskogen. Området hyser typiska arter av mossor, lavar och svampar.

Kärlväxtfloran karaktäriseras av arter som sumpmåra, hirsstarr och stjärnstarr i restaurerade våtmarker, samt fackelblomster, hampflockel, läkevänderot, missne och ängsruta i fuktängar, högörtängar och svämlövskog. Hårklomossa växer i kantzonen mot Mörrumsån.

Hot

- Igenväxning av fuktängar och utvecklingsmark till följd av bland annat avvattande diken, samt ökad torr- och våtdeposition av kväve eller utebliven hävd.
- Vattenregleringar som gör att högflöden som översvämmar hela området uteblir eller blir för kortvariga är ett hot då svämmiljöerna är starkt beroende av att den översvämmas med viss regelbundenhet. Översvämningarna tillför näring men gör även att igenväxning av sly och gran inte tar överhand. Det är viktigt att det finns ekologiskt funktionella kantzoner med stort inslag av lövträd längs Mörrumsån.
- Svämlövs-skogens känslighet för bristande konnektivitet i sidled bedöms generellt vara hög, kanaliseringen av åfåran till följd av bland annat flottledsrensningen bedöms därför vara ett hot.
- Inväxning av gran i lövsumpskog.
- Alsjuka (*Phytophthora* sp) har påträffats i Ronnebyån och Lyckebyån och kan utgöra ett hot även längs andra vattendrag i länet.
- Bete med fel djurslag, felaktigt betetryck eller bete vid fel tid i de delar som betas, kan hota naturvärden i området. Till exempel får bete i blöt mark, där fåren ofta undviker att beta.

Skötselåtgärder

- Bete eller slåtter i mossodling och fuktäng.
- Røjning och utglesning av träd, buskar och sly vid behov i de öppna våtmarkerna, sälj sparas.
- Røjning eller huggning av gran i de områden som ska vara öppna eller domineras av löv eller tall.

Restaureringsåtgärder

Restaurering av minst två hydrologiskt påverkade mossodlingar eller fuktängar genom exempelvis dikesigenläggning, alternativt pluggning.

3.2.5 Skötselområde 5: Åker

Areal: 1,2 hektar

Kultiverad betesmark, vall, 1,2 hektar

Beskrivning

Åker som sedan reservatet bildades har nyttjats som vall med efterbete. Åkern (se Skötselplanbilaga 6, Skötselområden) har ungefär vart femte år plöjts och fått insådd med vallfrö. Gödsling har skett främst med stallgödsel. Det rödlistade åkergräset åkerkulla (nära hotad

NT) har påträffats, och det finns sannolikt en fröbank av arten och eventuellt även av andra naturvårdsintressanta växtarter.

Figur 16. Åkern i Åmma, med rens-vall och hamlade askar intill Mörrumsån. Foto: Elisabet Wallsten 2020.

En stor andel av åkerogräsen har kommit till Sverige med utsäde och har sedan spridits i landet med odlingen. Ogräsfröna har följt med utsäde för såväl spannmål, linodling som vallodling. Idag vet man att ogräsen kan ha positiv betydelse för den biologiska mångfalden och även som ett vackert inslag i jordbrukslandskapet.

Bevarandemål

Åkern är välhävdad eller väl brukad, gärna med traditionell jordbruksgröda tillsammans med hotade åkerogräs. I åkern används varken bekämpningsmedel eller handelsgödsel. Åkerogräs som förekommer i trakten, till exempel åkerkulla, växer i åkern och är knutna till den gröda som odlas. Artrika åkerrenar gynnas genom att de får blomma och fröa innan slåtter eller bete. Åkern betas efter skörd.

Hot

- Omfattande vildsvinsbök.
- Upphört åkerbruk, slåtter eller bete, vilket leder till igenväxning med buskar och träd.
- Bekämpning av hotade åkerogräs.

Skötselåtgärder

- Sådd bör ske med traditionella grödor och med inslag av lokalt förekommande åkerogräs. Det är fördelaktigt att låta marken ligga i träda ett år efter spannmålsodling.
- Vid behov av gödsling används stallgödsel, och gödslingen ska ske sparsamt.
- En begränsad jordbearbetning kan gynna ettåriga växters fortlevnad.
- Återkommande uppföljning av hotade åkerogräs bör genomföras.
- Om det är lämpligt kan åkern betas efter skörd.

Behov av inventeringar

Inventering av åkerogräset åkerkulla och andra naturvårdsintressanta växtarter.

3.2.6 Skötselområde 6: Vattendrag (Mörrumsån)

Areal: 1,5 hektar

Livsmiljötyp inom skötselområdet (se Skötselplanbilaga 5, Livsmiljötyper Natura 2000):

Större vattendrag (3210) 1,5 hektar

Beskrivning

Vattendraget i Åmma omfattar del av Mörrumsån, på en sträcka av 650 meter. Åns hydrologi är påverkad av det uppströms (på andra sidan länsgränsen) liggande kraftverket i Fridafors. Strandzonen är på nästan hela sträckan betespräglad, och delvis kantad av lövträden al, ask, grönpil med mera. Skötselområdet hyser lämpliga livsmiljöer för den prioriterade arten lax. Åns vattenvegetation innehåller typiska arter som hårslinga och gräsnate. I ån finns även förekomster av de invasiva arterna vattenpest och smal vattenpest. Bekämpning har genomförts under år 2024 men arterna finns alltså kvar i ån, och ytterligare åtgärder planeras.

Figur 17. Mörrumsåns del av Åmmas naturreservat med åkern och den betade hagmarken väster om ån. Foto: Bergslagsbild AB 2019.

Bevarandemål

Arealen större vattendrag omfattar 1,5 hektar.

Mörrumsån har en naturliknande flödesdynamik, vilket innebär att svämplanet regelbundet översvämmas, och naturliga processer med erosion och sedimentation i vattendraget och dess svämplan upprätthålls. Den lägsta lågvattenföringen är tillräcklig för vattendragets

flora och fauna. Typiska fiskarter, såsom lax, och bottenfauna kan passera både upp- och nedströms.

Det finns god tillgång på lämpliga livsmiljöer för typiska arter både i och i anslutning till vattendraget. Ån kantas av ekologiskt funktionella kantzoner med högt lövinslag. Död ved förekommer i och vid vattendraget. Betesmarker utmed ån hålls öppna genom hävd. Den kemiska och fysikaliska vattenkvaliteten är god. Typiska arter, såsom hårslinga och gräsnate, förekommer i vattendraget.

Hot

- Expansion av de invasiva vattenväxtarterna vattenpest och smal vattenpest.
- Rensning i åfåran, vilket försämrar livsmiljön för strömlevande arter och påverkar födosök för till exempel utter.
- Extrema lågflöden, vilka orsakas av exempelvis vattenuttag.
- Utsläpp av föroreningar från punktkälla, till exempel avlopp eller markföroreningar.
- Fiske som riktar sig ensidigt mot vissa arter eller bedrivs i en intensitet som överskrider åns produktionsförmåga, både i vattendraget och i Östersjön.

Skötselåtgärder

Bekämpning av vattenpest och smal vattenpest.

Restaureringsåtgärder

Utred behovet av att kunna återföra det rensade materialet till vattendraget samt möjligheten att öka mängden död ved där.

Behov av inventeringar

Inventering och uppföljning av invasiva arter.

3.3 Friluftsliv

Parkering och grusväg 0,1 hektar

Markväg och stigar

3.3.1 Beskrivning

I naturreservatets västra del finns markerade vandringsleder, som delvis följer markvägen som sträcker sig genom reservatet. En mindre besöksparkering finns i anslutning till länsväg 126. Befintliga anläggningar för friluftslivet, liksom parkering, kan ses i Skötselplanebilaga 2, Reservatets gränser, friluftsliv mm. Här finns även en kort sträcka grusväg som leder ner till gården strax söder om reservatet.

3.3.2 Tillgänglighet

Inom Åmma naturreservat finns inga särskilda tillgänglighetsanordningar. Markvägen som går från parkeringen upp i reservatsområdet är relativt jämn, men till en början något brant upp i området från parkeringen (se Skötselplanebilaga 2, Reservatets gränser, friluftsliv mm). Markerade stigar som leder genom området är bitvis kuperad.

Åmmas tillgänglighetsklass enligt Länsstyrelsens Strategi för tillgänglighet är *Standard*. Tillgänglighetsklassen skulle kunna höjas till *Viss tillgänglighet* genom att bland annat tillgänglighetsanpassa markvägen från väster, vilket i dagsläget inte är aktuellt. Friluftsvärde och tillgänglighet kan även utvecklas genom exempelvis bänkar vid ängsladan och grillplats vid ån.

3.3.3 Anordningar för friluftslivet

Bevarandemål

Åmma naturreservat är välbesökt och lättillgängligt genom parkeringsplats, stigar, markväg och informationstavlor. Besökare har möjlighet att både lära sig mer om områdets naturvärden – kopplade till dess geovetenskapliga och kulturhistoriska utveckling – och att njuta av rekreation i ett naturskönt, varierat och kulturhistoriskt välbevarat landskap. Friluftslivet bedrivs på ett sätt som är förenligt med reservatets naturvärden.

En parkeringsplats rymmer minst tre bilar. Minst två väl underhållna informationstavlor beskriver reservatet. Stigar och markvägar inom reservatet är väl underhållna och tydligt markerade. Anläggningar för friluftsliv är utformade för att minimera risken för skador eller slitage på natur- och kulturmiljövärden i området.

Underhållsåtgärder

Regelbunden översyn av parkeringsplats, informationsskyltar, markväg, ledmarkeringar med mera.

Ansvarig

Länsstyrelsen Blekinge

3.4 Byggnader

Byggnader: ängslada, stenlada och smedja

3.4.1 Beskrivning

De tre byggnaderna inom reservatsområdet (se Skötselplanebilaga 2, Reservatets gränser, friluftsliv mm) har ett högt kulturhistoriskt värde och är viktiga element i landskapet och betydelsefulla delar av naturreservatet. Byggnaderna i sig är relativt välbevarade och har bara genomgått små förändringar.

Stenladan har kallmurade gråstensväggar och ett sadeltak som ursprungligen hade spåntak, nu täckt med pannplåt ochnockplåtminarittak. Gavelröstena är klädda med slät, tidigare tjärad panel, med utsågade kors vidnocken. På ena långsidan finns en dubbeldörr av stående bräder, ovanför vilken en panelad takkupa med korrugerat plåttak minarittak är placerad.

Ängsladan står på en kallmurad stengrund och är uppbyggd av skiftesverk. Det tidigare spåntaket har täckts av ett plåttak. På gavelröstena sitter diagonala bräder. Öppningen består av två luckor längst upp i ett fack och under finns båltrimmer som efter att luckorna öppnats går att plocka ur sitt fack.

Figur 18. Smedjan vid Mörrumsåns i vinterskrud. Foto: Elisabet Wallsten 2018.

Smedjan ligger precis intill sluttningen ner mot Mörrumsån. Byggnadens murade väggar sammanbinds med en stenmur som löper längs ån. Högt gräs och en del buskar växer tätt runt smedjan. Den har idag plåttak, och på östra takfallet finns skorstenen från den bevarade eldstaden.

3.4.2 Skötselåtgärder

Det är viktigt att byggnaderna bevaras i ett gott skick inför framtiden och för detta behövs regelbunden tillsyn och underhåll. Byggnaderna sköts i enlighet med skötsel- och underhållsplan (se kapitel 2.5 Källförteckning). Området närmast ladorna och smedjan hålls fri från vegetation i enlighet med mål och åtgärder i skötselområde 3 (se kapitel 3.3.3 Skötselområde 3: Öppen - halvöppen gräsmark)

4. Utmärkning av reservatsgräns

Utmärkning av reservatets gräns ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

5. Bränder och brandbekämpning

Förekomsten av bränder är en av de viktigaste förutsättningarna för att kunna bevara naturvärden i delar av våra skogar. Skogarna inom Åmma naturreservat har tidigare sannolikt, liksom stora delar av skogarna i länets skogsbygd, påverkats av bränder. Även genom naturvårdsbränning kan naturvärden kopplade till brand bevaras. Det är dock inte aktuellt med naturvårdsbränning inom Åmma naturreservat, på grund av att endast en liten del av området bedöms ha naturskogskaraktär, och reservatets läge i direkt anslutning till privata skogsmarker dessutom gör bränning olämpligt.

Spontana bränder i reservatet släcks enligt gällande lagar. Räddningstjänstens ansvarar för släckningsarbetet. Vid släckning bör arbetet ske med så stor försiktighet som är möjligt utifrån rådande omständigheter. För att undvika skador på naturvärden (till exempel grova ädellövträd, hamlingspräglade träd, känslig flora, känslig fauna och kulturmiljövärden, samt,

om möjligt, ta tillvara brandens positiva effekter, kontaktas reservatsförvaltaren på Länsstyrelsen i så tidigt skede som möjligt för samråd. Vatten för släckningsarbete bör inte tas från Mörrumsån (*känsligt vatten*) om vattennivån är sådan att vattendraget riskerar att torka ut eller skadas på andra sätt.

5.1 Eftersläckning

Eftersläckningen är den fortsatta, avslutande släckningen av pyrande eld efter skogsbrand. När branden anses vara släckt eller utan uppenbar risk att sprida sig överlämnas ansvaret för eftersläckning och bevakning till fastighetsägaren, som i detta fall även är reservatsförvaltare. Eftersläckning bör i största möjliga mån ske på sätt så att naturvärden gynnas och inte skadas.

Om möjligt bör eftersläckningen i första läget koncentreras till skyddszoner i brännans yterkanter. Skyddszonernas bredd bedöms från fall till fall beroende på risken för spridning till omgivningen. När brännans skyddszoner har säkrats tas ställning till om och när hela brännan ska släckas. För flera av de brandberoende/-gynnade arterna är glödbränder mycket viktiga och om möjligt kan det vara lämpligt att låta glödbränder få brinna ut av sig själva eller åtminstone inte släckas omedelbart.

5.2 Åtgärd efter brand

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av branden. Vid behov ändras skötselplanen genom beslut av länsstyrelsen.

6. Jakt och fiske

6.1 Jakt

Rätten till jakt inom reservatet regleras inte, utöver de inskränkningar som anges i reservatsföreskrifterna A1, A5 och A6 (förbud att utan tillstånd uppföra jaktorn eller annan jaktanläggning/jaktanordning, röja siktgator för jakt, samt utfodra vilda djur eller använda åtel). I övrigt inskränks inte rätten till jakt av reservatsbildningen.

6.2 Fiske

Rätten till fiske inskränks inte av reservatsföreskrifterna utöver det som anges i reservatsföreskriften A5 (förbud att utan tillstånd uppföra avverka eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande), vilket även innefattar röjning vid fiskeplatser. I övrigt inskränks inte rätten till fiske av reservatsbildningen.

Fiskevårdsföreningen Mörrumsåns FVO Ebbemåla-Åmma bildades 2005 och ansvarar för fisket längs ett 3,5 kilometer långt avsnitt av Mörrumsån, strax söder om Fridafors, där ibland Mörrumsån inom Åmma naturreservat. Området omfattar nio fiskepooler med varierande strömhastighet och bottenkaraktär. Fisket i området varierar med årstiderna. Under vårmånaderna mars och april samt i september är förekomsten av lax och havsöring som störst. Under perioden maj till augusti förekommer främst arter som gädda och abborre. Föreningen säljer fiskekort för flugfiske, spinnfiske och mete.

7. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

7.1 Tillsyn över föreskrifter

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av föreskrifter.

7.2 Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning kommer att ske enligt gällande riktlinjer från Naturvårdsverket.

7.3 Dokumentation av skötselåtgärder

Ansvarig förvaltare dokumenterar utförda skötselåtgärder.

8. Kostnader och finansiering

Naturvårdsförvaltaren/Länsstyrelsen i Blekinge bekostar åtgärder enligt skötselplanen (förutom vad som anges nedan).

9. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Tabell 3. Planerade skötselåtgärder. Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt inom naturreservatet Åmma som regionalt mellan olika skyddade områden i länet. Angiven tid i tabellen för när åtgärder ska göras är riktlinjer/rekommendationer. Möjligheterna att genomföra åtgärderna är beroende av tillgängliga ekonomiska resurser, vilket är en begränsande faktor som innebär att förvaltaren måste prioritera mellan åtgärder i länets alla naturreservat.

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet ¹	När/frekvens ²
Hamling	Skötselområde 2	Naturvårdsförvaltare	1	Vart 5-10 år
Betesdrift	Skötselområde 1, 2, 3, 4 och eventuellt 5	Naturvårdsförvaltare	1	Årligen
Åkerbruk/vallodling	Skötselområde 5	Naturvårdsförvaltare	1	Årligen
Avveckling av träd/luckupptagning	Skötselområde 1, 2 och 3	Naturvårdsförvaltare	1	Regelbundet
Röjning av ungträd/uppväxande sly	Skötselområde 2 och 3	Naturvårdsförvaltare	1	Regelbundet
Restaurering av våtmarker	Skötselområde 4	Länsstyrelsen		
Underhåll av ledningsgata	Skötselområde 3	E.ON/naturvårdsförvaltare	1	Vid behov
Stängselunderhåll	Skötselområde 1, 2, 3, 4 och 5	Naturvårdsförvaltare	1	Vid behov
Uppdatering av Informationstavlor	Skötselområde 1 och 7	Naturvårdsförvaltare	2	Inom 2 år
Markering och underhåll av markväg och stigar	Skötselområde 1, 2 och 3	Naturvårdsförvaltare	2	Inom 2 år
Underhåll av parkeringsplats	Skötselområde 7	Naturvårdsförvaltare	2	Vid behov
Vård av forn- och Kulturlämningar, inklusive byggnader	Hela naturreservatet	Naturvårdsförvaltare	2	Vid behov
Uppföljning av reservatets bevarandemål	Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	1	Enligt Naturvårdsverkets vägledning

¹Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

² Tidsangivelser (år, månader) räknas från att naturreservatet vunnit laga kraft

Åmma naturreservat i Olofströms kommun har bildats i syfte att bevara biologisk mångfald samt skydda, vårda, vidareutveckla och bitvis återställa värdefulla naturmiljöer, såsom trädklädd betesmark, öppna och halvöppna gräsmarker, mindre allmogeåkrar, våtmarker och naturligt större vattendrag i västra Blekinges skogsbygd. Naturreservatet omfattar hela Natura 2000-området SE0410054 Åmma samt en del av SE0410128 Mörrumsån.

Målet med naturreservatets skötsel är att bevara, utveckla och delvis återställa områdets höga naturvärden och skyddsvärda arter knutna till betade skogar, våtmarker, åmiljöer, strandzoner och hävdpräglade landskapselement. Skötseln syftar också till att naturreservatet ska vara lättillgängligt och besöksvärt för friluftslivet, erbjuda rika naturupplevelser samt bidra till kunskap om områdets biologiska, geovetenskapliga och kulturhistoriska värden.

Åmma naturreservat bidrar till att uppfylla miljömålen *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande våtmarker*, *Ett rikt odlingslandskap*, *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*. Naturreservatet bidrar även till att uppfylla friluftsmålen *Skyddade områden som resurs för friluftslivet* och *Tillgång till natur för friluftsliv*. Naturreservatet stärker den gröna infrastrukturen i regionen, främst med avseende på limniska miljöer (Mörrumsån) och ädellövskogar, samtidigt som ett flertal ekosystemtjänster gynnas.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner. Skötselplanen innehåller en beskrivning av naturförhållanden och markhistoria samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske. Syftet med skötselplanen är att få en långsiktig och sammanhållen skötsel för området som gynnar natur- och friluftlivsvärden. Planen är vägledande och inte juridiskt bindande. Möjligheterna att genomföra planerade åtgärder är beroende av att länsstyrelsen har tillgång till de resurser som krävs.

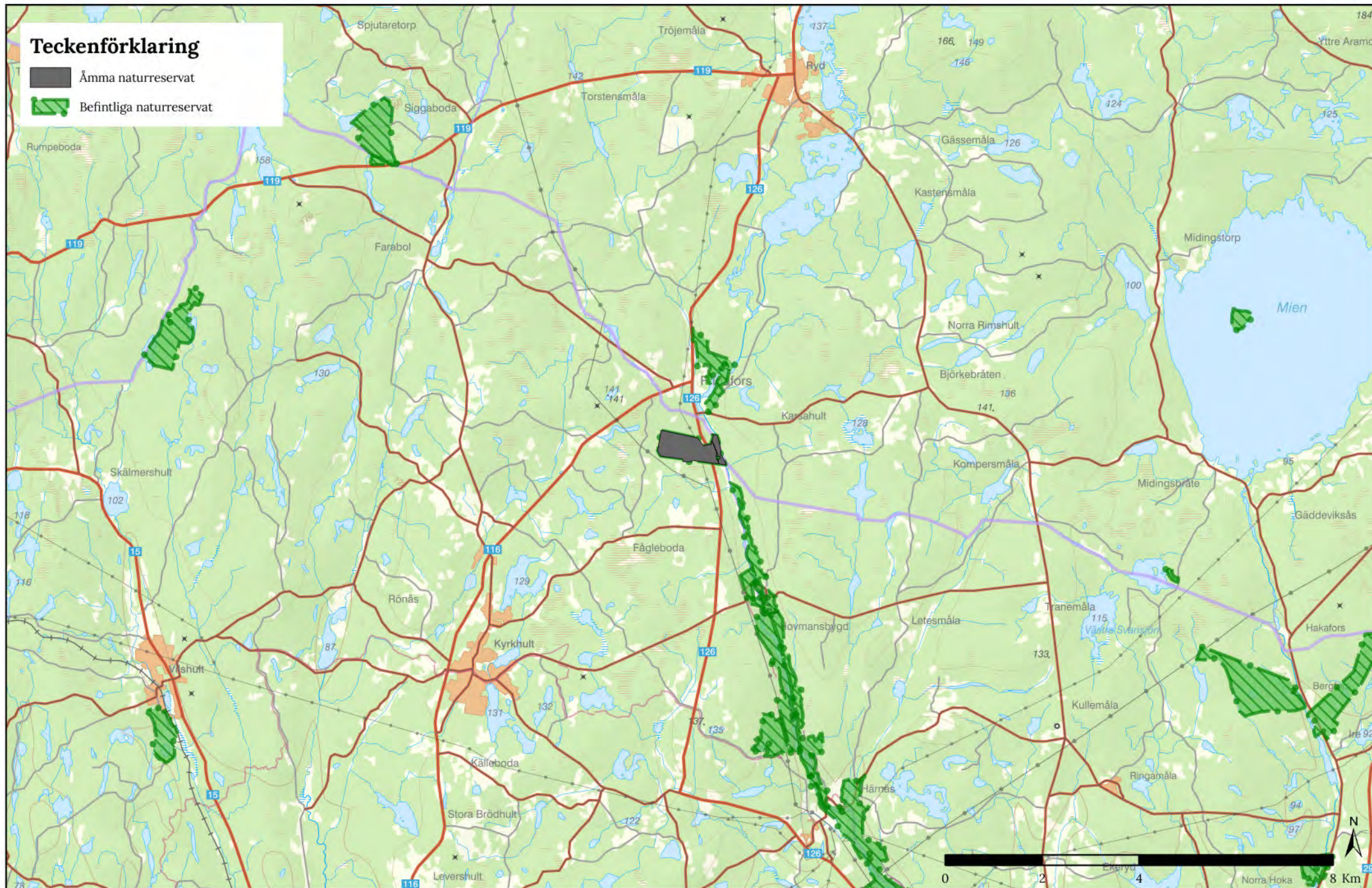
Åmma naturreservat

Olofströms kommun
Översiktskarta

Skötesplanebilaga 1
511-5691-2025

Teckenförklaring

- Åmma naturreservat
- Befintliga naturreservat

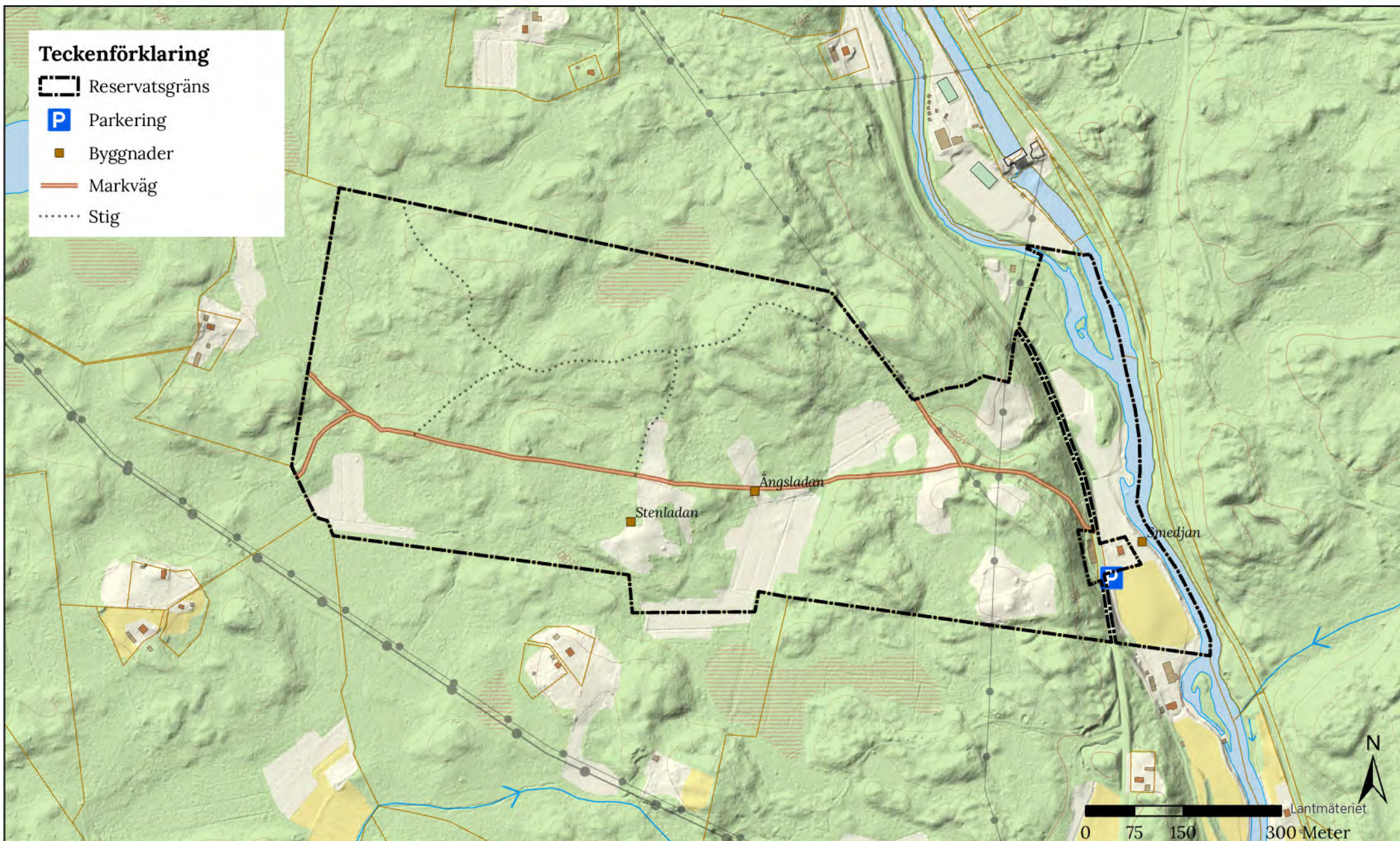
Åmma naturreservat

Olofströms kommun
Reservatsgräns, friluftsliv mm.

Skötselplanbilaga 2
511-5691-2025

Teckenförklaring

- Reservatsgräns
- Parkering
- Byggnader
- Markväg
- Stig

Åmma naturreservat

Olofströms kommun
Topografi och jordart

Skötselplanebilaga 3
511-5691-2025

Åmma naturreservat

Olofströms kommun

Historisk markanvändning, häradsekonomiska kartan 1915-1919

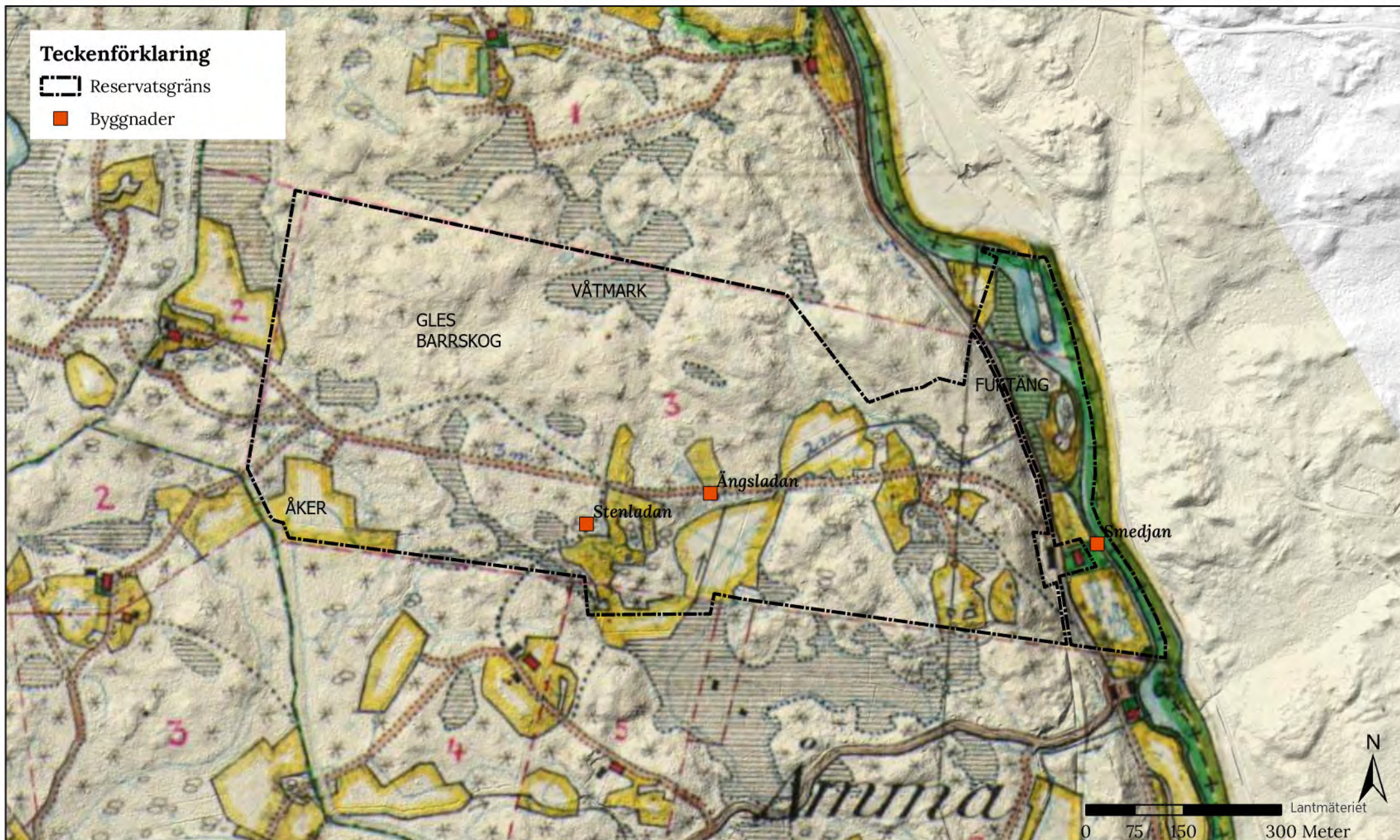
Skötselplanbilaga 4

511-5691-2025

Teckenförklaring

 Reservatsgräns

 Byggnader

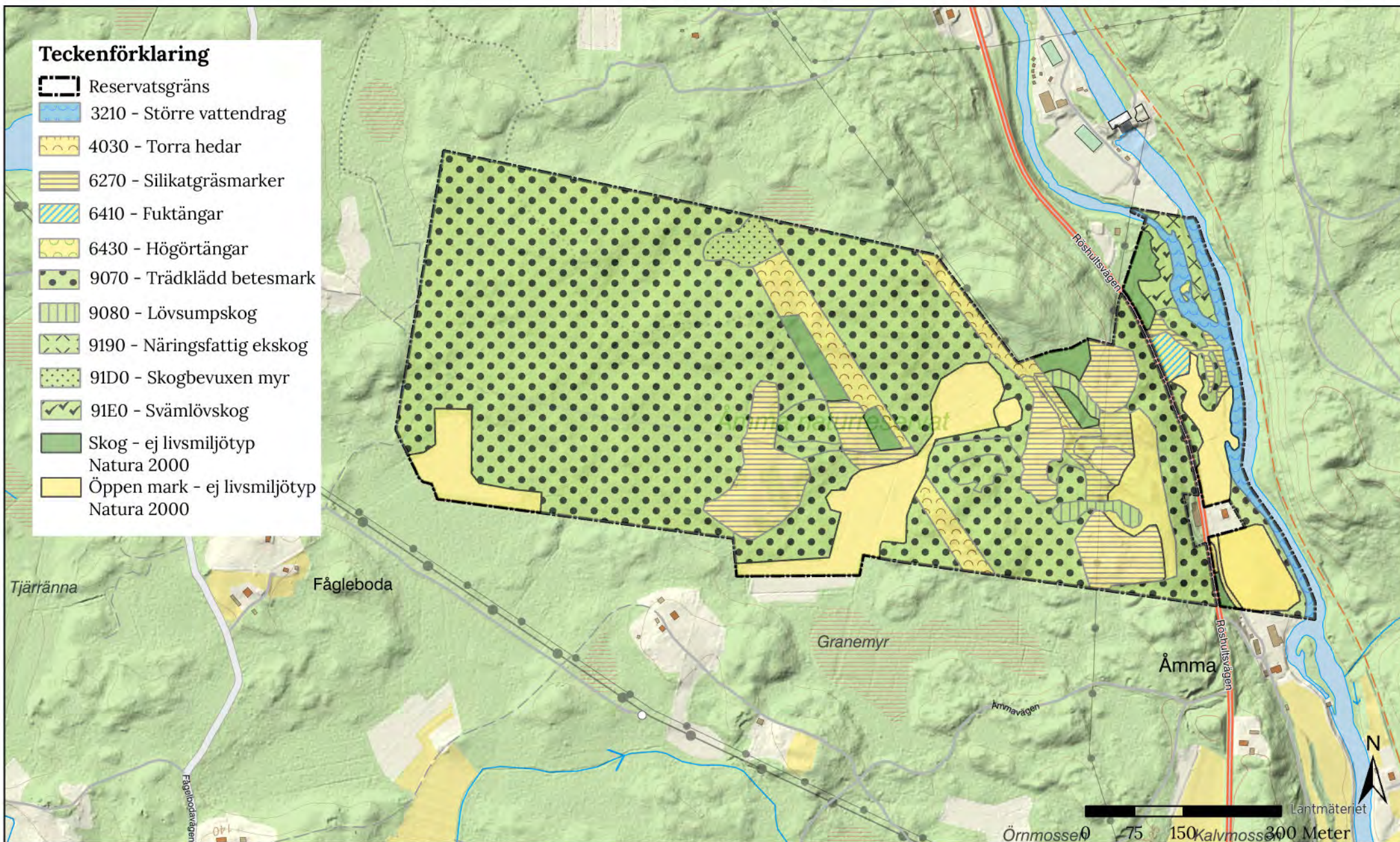
Åmma naturreservat

Olofströms kommun
Livsmiljötyper Natura 2000

Skötselplanebilaga 5
511-5691-2025

Teckenförklaring

- Reservatsgräns
- 3210 - Större vattendrag
- 4030 - Torra hedar
- 6270 - Silikatgräsmarker
- 6410 - Fuktängar
- 6430 - Högörtängar
- 9070 - Trädklädd betesmark
- 9080 - Lövsumpskog
- 9190 - Näringsfattig ekskog
- 91D0 - Skogbevuxen myr
- 91E0 - Svämlövskog
- Skog - ej livsmiljötyp
Natura 2000
- Öppen mark - ej livsmiljötyp
Natura 2000

Åmma naturreservat

Olofströms kommun
Skötselområden

Skötselplanbilaga 6
511-5691-2025

Teckenförklaring

Reservatsgräns

Skötselområden

- 1. Trädklädd betesmark - barrskog
- 2. Trädklädd betesmark - ädellövskog
- 3. Öppen - halvöppen gräsmark
- 4. Våtmarker
- 5. Åker
- 6. Vattendrag - Mörrumsån
- Väg och parkering

